

הלכות טמאת אכלין פרק יג

א. הממלא בקלון מים הנשארים בקלון, הרי הן תלושין ברצון עד שלושה ימים; אבל אחר שלושה ימים, אינן תלושין ברצון, אלא אם נשאר שם משקה, אינו מכשיר.

ב. עצים שנפלו עליהן משקין ברצון, וירדו עליהן גשמים שלא לרצון אם רבו, הרי כלן שלא לרצון; הוציאן שירדו עליהן גשמים אף על פי שרבו, הרי כלן לרצון.

ג. היו רגליו או רגלי בהמתו מלאות טיט, ועבר בנהר ונרחצו אם שמח, הרי המים העולין עליהן תלושין ברצון; ואם לא שמח, אינן ברצון.

ד. המוריד את הגלגלים ואת כלי הבקר בשעת הקדים למים, כדי שיסתמו הסדקין שבעץ הרי המים העולין בהן תלושין ברצון.

ה. המוריד את הבהמה לשותות, המים העולין בפיה תלושין ברצון; וברגליה אינן כתלושין ברצון, אלא אם כן חשב שידוחו רגליה. ובשעת היחף והדיש, אף שברגליה תלושין ברצון.

ו. הורידה חרש שוטה וקטן אף על פי שחשב שידוחו רגליה, המים העולין ברגליה אינן תלושין ברצון: שיש להן מעשה, ואין להן מחשבה.

ז. הטובל במים, הרי כל המים שעל בשרו תלושין ברצון; אבל העובר במים, כל המים שעל בשרו אינן תלושין ברצון.

ח. מי שטבל בנהר, והיה לפניו נהר אחר ועבר בו בטלו השניים את הראשונים, והרי המים שעליו אינן תלושין ברצון. וכן אם דחיו חברו לשברו או לשבר בהמתו, בטלו המים הראשונים; אבל אם דחיו דרך שחוק לא בטלו, אלא הרי המים שעליו תלושין לרצון.

ט. טבל בנהר ועלה, וירדו עליו גשמים אם רבו הגשמים הרי בטלו המים הראשונים, והרי כל המים שעליו אינן תלושין ברצון.

י. השט על פני המים המים הנתזין אינן תלושין ברצון, והמים העולין עליו תלושין ברצון; ואם נתפון להתיז על חברו, אף הנתזין תלושין ברצון. העושה צפור במים המים הנתזין ואת שבה, אינן תלושין ברצון.

יא. המודד את הבור לידע עמקו מים העולין בידו ובדבר שמדד בו, תלושין ברצון; ואם מדד רחבו מים העולין בידו או בדבר שמדד בו, אינן תלושין ברצון.

יב. פשט ידו או רגלו לבור לידע אם יש בו מים הרי המים העולין בידו או ברגלו, אינן תלושין ברצון; פשטן לידע כמה מים יש בו, העולין בהן תלושין ברצון. זרק את האבן לבור לידע אם יש בו מים הנתזין אינן ברצון, והמים שעל האבן אינן כתלושין.

יג. החובט על השלח חוץ למים הנתזין ממנו תלושין ברצון, שהרי רצונו שיצאו. חבט עליו והוא בתוך המים, אינן תלושין ברצון. המים העולין בספינה ובעקל ובמשוטות, אינן תלושין

בְּרָצוֹן. הַמִּים הָעוֹלִין בַּמַּצּוּדוֹת וּבְרָשָׁתוֹת וּבַמַּכְמָרוֹת, אֵינָן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן; וְאִם נָעַר, הָרִי אֵלּוּ תְלוּשִׁין בְּרָצוֹן. וְכֵן הַמִּים שֶׁעַל הַקְּסִיָּה שֶׁלְשָׁלְחָנוֹת, וְעַל הַשִּׁיפָּה שֶׁלְלִבָּנִים אֵינָן בְּרָצוֹן; וְאִם נָעַר, הָרִי אֵלּוּ בְּרָצוֹן.

יד. הַמוֹלִיךְ אֶת הַסְּפִינָה לַיָּם הַגָּדוֹל לְצָרְפָּה, הַמוֹצִיא מִסְמֵר לַגָּשָׁמִים לְצָרְפוֹ, הַמְנִיחַ אֶת הָאוֹר בַּגָּשָׁמִים לַעֲשׂוֹתוֹ פָּחַם הָרִי הַמִּים שֶׁעָלִיהֶן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן; אֲבָל הַמוֹצִיא אֶת הַמִּסְמֵר וְאֶת הָאוֹר לַגָּשָׁמִים לְכַבּוֹתוֹ, אֵין הַמִּים שֶׁעָלִיהֶן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן.

טו. שֶׁלְשָׁל אֶת הַמַּשְׁלֵּת לְבוֹר לְהַעֲלוֹת בָּהּ כָּלִי אוֹ קֶתוֹן, שֶׁלְשָׁל אֶת הַכִּלְכֵּלָה לְבוֹר כְּדִי שֶׁתִּשָּׁב עָלֶיהָ הַתְּרַנַּגְלָת אֵין הַמִּים שֶׁעָלִיהֶן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן.

טז. הַמַּמְחֵק אֶת הַכְּרָשָׁה לְהַסִּיר הַמִּים שֶׁעָלֶיהָ, וְהַסּוֹחֵט אֶת שְׁעָרוֹ בְּכִסּוֹתוֹ הַמִּים הַיּוֹצְאִין תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן; וְהַנִּשְׁאָרִין בָּהֶן אֵינָן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן, מִפְּנֵי שֶׁרָצוֹנוֹ שִׁיִּצְאוּ מִכָּלָן. וְכַרְשָׁה עֲצָמָה הַכְּשָׁרָה, שֶׁבִּשְׁעַת פְּרִישָׁתָן מְכַשִּׁירִין; וְאִם נָתַק מִים מֵעָלֶיהָ בְּכָל בּוֹחוֹ, לֹא הַכְּשָׁרָה.

יז. הַמַּרְעִיד אֶת הָאֵילָן לְהַשִּׁיר מִמֶּנּוּ אֲכָלִין אוֹ לְהַשִּׁיר טַמָּאָה, הַמִּים הַנִּתְזִין מִמֶּנּוּ אֵינָן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן. הַרְעִידוֹ לְהַשִּׁיר מִמֶּנּוּ מִשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מִמֶּנּוּ, הָרִי הֵן תְּלוּשִׁין; וְהַנִּשְׁאָרִין בּוֹ אֵף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁרוּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם אֵינָן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְכּוֹן שִׁיִּצְאוּ מִכָּלָן. וְכֵן אִם נִתְּזוּ עַל הַמַּחְבְּרִין, אֵינָן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן.

יח. הַמַּרְעִיד אֶת הָאֵילָן וְנָפַל עַל חֲבֵרוֹ, אוֹ סוּכָּה וְנָפַלָה עַל חֲבֵרְתָּהּ, וְתַחְתִּיתֶיהָ זֵרָעִים וִירָקוֹת מַחְבְּרוֹת לְקֶרֶקַע, וְנָפְלוּ הַמִּים עַל הַפְּרוֹת הַמַּחְבְּרִין לְקֶרֶקַע שֶׁתַּחְתִּיתֶיהָ אוֹתָן הַמִּים שֶׁבִּזְרָעִים וְשֶׁבִּירָקוֹת אֵינָן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן.

יט. שְׁמָרִים שֶׁלְתֵּרוּמָה שֶׁנָּתַן עָלֶיהָ מִים, כָּבֵר בְּאַרְנוֹ בְּתֵרוֹמוֹת שֶׁהָרָאשׁוֹן וְהַשְּׁנֵי אֲסוּר לְזָרִים; וְשֶׁלְהַקְדֵּשׁ בְּדֵק הַבֵּית, אֵף הַשְּׁלִישִׁי אֲסוּר; וְשֶׁלְקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, לְעוֹלָם אֲסוּר; וְשֶׁלְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי הַיּוֹדָאִי, רָאשׁוֹן בְּלֶבֶד אֲסוּר.

כ. כֶּשֶׁם שֶׁאָמְרוּ לַעֲנִין אֲסוּרִין, כֵּךְ אָמְרוּ לַעֲנִין הַכְּשָׁרִין כְּגוֹן שֶׁנִּתְמַדּוּ מֵאֲלִיָּהֶן, וְהִיתָה בְּהֶמָּה שׁוֹתָה רָאשׁוֹן רָאשׁוֹן: שְׂאֵם הִיָּה אָדָם הוּא שֶׁמִּסִּיר הַמִּים הָרָאשׁוֹנִים אֵף עַל פִּי שֶׁמֵּאֲלִיָּהֶן נָפְלוּ כִּיּוֹן שֶׁהַחֲשִׁיבֵן וְהַקְּפִיד עָלֶיהָ, מְכַשִּׁירִין.

הַלְבוֹת טַמָּאת אֲכָלִין פֶּרֶק יד

א. פְּרוֹת שֶׁיֵּרֵד הַדֶּלֶף לְתוֹכָן, וְעֶרְבֵן כְּדִי שֶׁיִּתְנַגְּבוּ לֹא הַכְּשָׁרוֹ. הַמַּעֲלָה פְּרוֹתָיו לָגַג מִפְּנֵי הַכְּנִימָה, וְיֵרֵד הַטֵּל עָלֶיהָ לֹא הַכְּשָׁרוֹ; וְאִם נִתְכּוֹן שֶׁיֵּרֵד הַטֵּל עָלֶיהָ, הַכְּשָׁרוֹ. לְפִיכָךְ אִם הָעֵלֹם חָרַשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן אֵף עַל פִּי שֶׁחֲשָׁבוּ שֶׁיֵּרֵד עָלֶיהָ הַטֵּל, לֹא הַכְּשָׁרוֹ: שִׁישׁ לָהֶן מַעֲשָׂה, דִּין תּוֹרָה; וְאֵין לָהֶן מַחֲשָׁבָה, וְאִפְלוּ מִדְּבָרֵי סוּפְרִים.

ב. הִפְכוּ בָּהֶן הַקְּטָנִים עַל הָגַג, הָרִי אֵלּוּ מְכַשְּׁרִין, שְׂאֵם הִיתָה מַחֲשָׁבָתוֹ שֶׁלְקָטָן נִפְרַת מִתּוֹךְ מַעֲשָׂיו, הָרִי מַחֲשָׁבָתוֹ מוֹעֲלָת מִדְּבָרֶיהָ.

ג. המעלה את האגדות ואת הקציעות ואת השום לגג בשביל שימתינו, וירד עליהן הטל לא הכשרו; ואין אומרים הואיל והכל יודעין שהטל יורד, הרי זה ברצונו שהרי לא העלם, אלא כדי שימתינו.

ד. המוליך חטיו לטחן, וירדו עליהן גשמים אם שמח, הכשרו. היו זיתיו נתונים בגג, וירדו עליהן גשמים אם שמח, הכשרו. החמרים שהיו עוברים בנהר, ונפלו שקיהן במים והעלום אם שמחו, הכשרו הפרות; והמים שעל השקין הרי הן תלושין ברצון, שהרי שמחו.

ה. שק שהוא מלא זרעונים, ונתנו על גב הנהר או על פי הבור או על מעלת המערה, ושאו הכשרו. חבית שהיא מלאה פרות שנתנה בתוך המשקין, או מלאה משקין שנתנה בתוך הפרות, ושאו הכשרו. באלו משקין אמרו, במים ביין ובחמץ; אבל שאר משקין, אינן נשאבין מן החרס כדי שיכשירו הפרות שבצדן.

ו. הרודה פת חמה, ונתנה על פי החבית שליין אם היתה פת חטים, לא הכשרה; ואם היתה שלשעורים הכשרה, מפני שהשעורים שואבות. וכן אם היה היין טמא, והיתה פת חטים טהורה; ואם היתה שעורים נטמאת, מפני ששאבה משקין טמאין.

ז. המרבץ את ביתו, ונתן בו חטים וטננו אם מחמת המים, הכשרו; ואם טננו מחמת הסלע, לא הכשרו. המכבס את כסותו בערבה, ונתן בה חטים וטננו אם מחמת המים, הרי הכשרו; ואם מחמת הערבה, לא הכשרו.

ח. הטומן פרותיו בחול כדי שירטבו, הכשרו. הטומן בטיט הנגוב אם יש בו משקה טופח, הכשרו; ואם לאו, לא הכשרו. המרבץ את גרנו, אינו חושש שמא הכשרו חטיו, אם טננו בו, ואף על פי שהוא שמח.

ט. המלקט עשבים כשהטל יורד עליהן לחפות בהן החטים, לא הכשרו; ואם נתפון לפך, הכשרו החטים.

י. המרבץ את ביתו במים טמאים, ונתן בו שבילים וטננו אם יש עליהן משקה טופח, הרי אלו טמאין; ואם לאו, טהורין.

יא. הנוער אגדה שלירק שהיו עליה משקין, וירדו מצד העליון לצד התחתון לא הכשרו. המעלה שקין מלאין פרות מן הנהר, ונתנן זה על גב זה הכשר התחתון במים שירדו לו מן העליון, שהרי ברצונו הניח זה על גב זה.

יב. הנופח בעדשים לבדקן אם יפות הן, והזיעו הכשרו בהבל פיו, מפני שהוא מתולדות המים; וכן האוכל שמשמן באצבעו, הכשרו במשקה פיו שעל אצבעו.

יג. נשך באכל, ונפל האכל הרי המשקה שעל האכל שלא לרצון. היה אוכל זיתים פצועים, ותמרים רטבות, וכל שהוא רוצה למץ את גלענתו, ונפל מפיו הרי המשקה שעליו ברצון; היה אוכל זיתים נגובין, ותמרים יבשות, וכל שאינו רוצה למץ את גלענתו, ונפל מפיו הרי המשקה שעליו שלא ברצון.

יד. עלשין שלקטן לבהמה, והדיחן, ואחר כך חשב עליהן

לָאָדָם כָּכָר בְּאֶרְנוּ שֶׁהֵן צְרִיכִין הַכֶּשֶׁר שְׁנִי ; וְאִם הָיָה עָלֵיהֶן
טוֹפַח כְּשֶׁחָשַׁב עָלֵיהֶן לָאָדָם, הָרִי אֵלָיו מְכַשְׁרִין.

הַלְבוֹת טַמְאָת אֲכָלִין פֶּרֶק טו

א. מִים שֶׁבְּכֵלִים מְטַמָּא, בֵּין לְרִצּוֹן בֵּין שְׁלֹא לְרִצּוֹן, וּמְטַמָּא
אֲכָלִים וְכֵלִים, בֵּין שֶׁנִּפְל עָלֵיהֶן בְּרִצּוֹן בֵּין שֶׁנִּפְל שְׁלֹא בְּרִצּוֹן.
אֲבָל מִים שֶׁבִּקְרָקְעוֹת, כְּגוֹן מִי בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמַעְרוֹת וּמִי גְבָאִים
שְׂאִין בָּהֶן אַרְבָּעִים סָאָה אֵין מְטַמָּאִין אֲלֹא בְּרִצּוֹן, וְאֵין מְטַמָּאִין
אֲלֹא בְּרִצּוֹן.

ב. כִּיצַד : מִים שֶׁבִּקְרָקְעָה שְׂאִין בָּהֶן אַרְבָּעִים סָאָה, בֵּין שֶׁהָיוּ
שְׂאוּבִין בֵּין שְׂאִינָן שְׂאוּבִין, שֶׁנִּפְל לְתוֹכָן הַמַּת, אוֹ שֶׁהִלֵּךְ בָּהֶן
הַטַּמָּא הָרִי אֵלָיו טְהוֹרִין. אֲבָל אִם שָׁתָה מִהֶן אָדָם טַמָּא, אוֹ
שִׁמְלָא מִהֶן בְּכָלִי טַמָּא, אוֹ שֶׁנִּפְלוּ לְתוֹכָן מִשְׁקִין טַמָּאִין בְּרִצּוֹן
הָרִי אֵלָיו טַמָּאִין, וְאִף עַל פִּי שֶׁהֵן בִּקְרָקְעָה.

ג. שָׁתָה מִהֶן הַטְּהוֹר אַחֵר שֶׁנִּטְמָאוּ בִּקְרָקְעָה, אוֹ שִׁמְלָא מִהֶן
בְּכָלִי טְהוֹר נְטִמָּא הַשּׁוֹתָה, וְנִטְמָא הַכֵּלִי : שֶׁהָרִי בְּרִצּוֹן שָׁתָה
אוֹ מָלֵא. נִפְל לְתוֹכָן כָּכָר שֶׁלְתִּירוּמָה הָרִי הוּא טְהוֹר כְּשֶׁהָיָה,
שְׂאִין מְטַמָּאִין אֲלֹא לְרִצּוֹן ; לְפִיכָף אִם הִדִּיחַ יָדוֹ, וְהוֹצִיא הַכָּכָר
נְטִמָּא הַכָּכָר בַּמִּים שֶׁבִּידּוֹ, שֶׁהָרִי הֵן בְּרִצּוֹן.

ד. מִי גְבָאִים וְכִיּוֹצָא בָּהֶן מַמִּים שֶׁבִּקְרָקְעוֹת, כְּגוֹן מִי בּוֹרוֹת
שִׁיחִין וּמַעְרוֹת, וּמִי תַמְצִית שֶׁפִּסְקוּ, וּמִקּוֹוֹת שְׂאִין בָּהֶן אַרְבָּעִים
סָאָה, שֶׁנִּטְמָאוּ, וַיֵּרְדּוּ לָהֶם גִּשְׁמִים וְרִבּוּ מִי גִשְׁמִים עָלֵיהֶן אִף
עַל פִּי שְׁלֹא שָׁטְפוּ, הָרִי הֵן טְהוֹרִין.

ה. לְפִיכָף כָּל הַמִּים שֶׁבִּקְרָקְעוֹת, כְּגוֹן מִי גְבָאִים וְכִיּוֹצָא בָּהֶן
בְּשַׁעַת הַגִּשְׁמִים, הַכֵּל בְּחִזְקַת טְהוֹרָה. פִּסְקוּ הַגִּשְׁמִים הַקְּרוּבִים
לָעִיר אוֹ לְדֶרֶךְ, טַמָּאִין : שֶׁהֵן בְּחִזְקַת שִׁשְׁתָּה מִהֶן טַמָּא, וְשִׁמְלָאוּ
מִהֶן בְּכֵלִים טַמָּאִין. וְהִרְחֻקִּים טְהוֹרִין, עַד שִׁיְהָלְכוּ רַב הָאָדָם ;
הָלְכוּ הַכֵּל בְּחִזְקַת טַמְאָה, שֶׁהָהוּלָכִין בְּשִׁירוֹת שׁוֹתִין וּמִמְלָאִין
מִהֶן.

ו. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּגָבֵא שְׂאֵפְשֵׁר לְשִׁתּוֹת מִמֶּנּוּ ; אֲבָל
בְּגָבֵא שְׂאִי אֲפֹשֶׁר לְשִׁתּוֹת מִמֶּנּוּ אֲלֹא בְּדַחַק גְּדוֹל הָרִי זֶה בְּחִזְקַת
טְהוֹרָה, עַד שִׁיִּמָּצֵא מְקוֹם פְּרִסוֹת רַגְלֵי הָאָדָם אוֹ פְּרִסוֹת רַגְלֵי
בְּהֵמָה גִּסָּה נִפְרַת בּוֹ. מָצֵא פְּרִסוֹת רַגְלֵי בְּהֵמָה דְּקָה הָרִי זֶה
טְהוֹר, שְׂאֵפְשֵׁר שִׁירְדָּה וְשִׁתָּה.

ז. חִזְקַת טֵיט וּגְמוּמִיּוֹת שֶׁבִּפְתָּחֵי חֲנִיּוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרָבִים בְּשַׁעַת
הַגִּשְׁמִים, שֶׁהֵן טְהוֹרִין ; פִּסְקוּ הַגִּשְׁמִים, הָרִי הֵן כְּמִי שֶׁפִּיכּוֹת.
וְשֶׁבִשְׁוֹקִין, הוּלָכִין בָּהֶן אַחֵר הָרַב.

ח. גָּבֵא שֶׁנִּפְל לְתוֹכּוֹ יֵין אוֹ חֶלֶב אוֹ דְּבֶשׁ, הוּלָכִין אַחֵר הָרַב.
נִפְל לְתוֹכּוֹ שֶׁמֶן אִף עַל פִּי שֶׁהִקְפִּיאוּהוּ, הָרִי זֶה מְטַמָּא וּמְטַמָּא
שְׁלֹא בְּרִצּוֹן : לְפִי שְׂאֵפְשֵׁר לוֹ לְצִאת יָדֵי צַחְצוּחֵי שֶׁמֶן. וְשֶׂאֶר
הַמִּשְׁקִין, חוּץ מִן הַמִּים הָרִי הֵן בִּקְרָקְעָה כְּמוֹת שֶׁהֵן בְּכֵלִים : דִּין
אַחֵד הוּא.

ט. מִי תַמְצִית שְׁלֹא פִּסְקוּ אִף עַל פִּי שְׂאִין בָּהֶן אַרְבָּעִים סָאָה,
הוּאִיל וְהֵן בִּקְרָקְעָה, וְהָרִי הַמִּים נִמְשָׁכִין וּבָאִין לָהֶן אֵינָן מְקַבְּלִין

טמאה ; ואף על פי ששתה מהן הטמא, ומלא מהן בכלי טמא, או נתן לתוכן מים טמאים הרי הן טהורין לכל דבר.

י. מי שהיה אוכל תרומה בידים טמאות, כגון דבילה שלא הכשרה, והכניס ידו לתוך פיו לטל צרור אם הפך, נטמאת הדבילה ברירו: שהרי נטמא בידו, מפני שעקרו. ואם לא הפך, טהורה: שהמשקה שבפיו קדם שיהפכנו או ימצץ אותו להוציאו, דומה למים שלא נתלשו, אלא עדין הן בקרקע שאין מטמאין ולא מטמאין אלא ברצון, כמו שבארנו; וזה אין רצונו אלא לטל הצרור.

יא. היה פנדיון לתוך פיו, ופשט ידו לנטלו והדבילה לתוך פיו אם הניחו לצמאו, הרי זה הרק כעקור, ונטמאת הדבילה מחמת משקה פיו, שננטמא מחמת ידו.

יב. האשה שהיתה אוכלת אכלין שלתרומה שאינן מכשרין, והיתה גורפת את התנור הטמא, והכה הקוץ ויצא ממנה דם, ומצצה אצבעה מפני הדם, או שנכות, ונתנה אצבעה לתוך פיה נטמאת התרומה שבפיה, שהרי רצונה להוציא המשקה מפיה ולעקרו במציצת אצבעה.